

Геннадій Слабкий

д.мед.н., професор, завідувач кафедри громадського здоров'я
Ужгородського національного університету

Вікторія Білак-Лук'янчук

к.мед.н., доцент, доцент кафедри наук про здоров'я Ужгородського
національного університету

№ 03 / 2024, березень / Посадові інструкції

Примірна посадова інструкція фахівця з довкілля та здоров'я

В Україні активно розвивається система громадського здоров'я, яка потребує забезпечення сучасними кваліфікованими кадрами. Нині підготовка кадрів для системи громадського здоров'я проводиться на рівні бакалаврату та магістратури.

Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 18 серпня 2020 р. № 1574 «Про затвердження Зміни № 9 до національного класифікатора ДК 003:2010» «Класифікатор професій» (розділ 2 «Професіонали», код 2225.2, підклас «Професіонали в галузі медико-профілактичної справи», професійне угруповання «Лікарі, фахівці в галузі медико-профілактичної справи») внесено професії «Фахівець з громадського здоров'я» та «Фахівець з довкілля та здоров'я».

Базовим рівнем системи громадського здоров'я – є територіальні громади. Знайомимо вас із розробленими вперше примірними посадовими інструкціями для вказаних фахівців на рівні територіальних громад (примірну посадову інструкцію «Фахівець з громадського здоров'я» знайдете у №1).

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова територіальної громади
(назва територіальної громади)

_____

(підпис) (ініціали, прізвище)

«___» _____ 202 ..... р.

ПРИБЛИЗНА ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ
фахівця з довкілля та здоров'я
(назва територіальної громади)

Прізвище, ім'я, по батькові

1. Загальна частина

1.1. Мета діяльності — організація комплексної міжсекторальної діяльності по забезпеченню для населення територіальної громади здоров'я формуючого навколишнього середовища.

1.2. На посаду призначається та звільняється головою територіальної громади відповідно до чинного законодавства.

1.3. У своїй роботі керується Конституцією України, чинним Законодавством України про громадське здоров'я, про місцеве самоврядування, кодексом законів про працю та нормативно-правовими актами, які захист населення, територій, навколишнього природного середовища від надзвичайних ситуацій.

1.4. Робоче місце — кабінет фахівця з довкілля та здоров'я територіальної громади є службовий кабінет, територія громади, а також всі інші місця, які пов'язані з виконанням службових обов'язків.

2. Завдання та обов'язки

2.1. Керуватися чинним законодавством України у сфері охорони здоров'я, громадського здоров'я, захисту населення, територій, навколишнього природного середовища від надзвичайних ситуацій, нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління, закладів охорони здоров'я та громадського здоров'я, Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року № 2059-VIII із змінами та доповненнями та нормативно-правовими актами із захисту довкілля та природних ресурсів України, основами міжнародного та європейського законодавства з питань охорони навколишнього середовища.

2.2. Забезпечити виконання обов'язків та прав фахівця з довкілля та здоров'я територіальної громади.

2.3. Забезпечити виконання трудового законодавства.

2.4. Забезпечити виконання директивних документів, які визначають завдання та функції системи громадського здоров'я по збереженню довкілля на даному етапі розвитку держави та особливості їх застосування на рівні територіальної громади.

2.5. Забезпечувати виконання національних, галузевих та регіональних медичних і медико-соціальних програм.

2.6. Забезпечити використання основ міжнародного та європейського законодавства з питань громадського здоров'я.

2.7. Розробляти та представляти керівництву територіальної громади стратегічні та поточні плани діяльності по забезпеченню безпечного навколишнього здоров'я формуючого середовища. збереженню та зміцненню здоров'я населення територіальної громади

2.8. Розробляти та представляти керівництву територіальної громади плани дій по навколишнього природного середовища на випадок виникнення надзвичайних ситуацій.

2.9. Здійснювати інформування громадськості та відповідальних осіб, до повноважень яких відноситься ухвалення рішень щодо реагування на виникнення потенційних ризиків навколишнього середовища для здоров'я.

2.10. Розробляти, впроваджувати та переглядати програми та політики для сприяння здоров'ю, пов'язані з факторами навколишнього середовища, а також професійним здоров'ям та безпекою.

2.11. Здійснювати підготовку матеріалів для проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування.

2.12. Визначати, документувати загрози та звітувати про них, а також проводити оцінку та контроль ризиків для здоров'я населення у навколишньому середовищі та на робочому місці.

2.13. Брати участь у розробці та координації впровадження програм моніторингу стану довкілля, прогнозування та оцінки ризиків для здоров'я населення.

2.14. Застосовувати знання з природничих наук для захисту навколишнього середовища та покращення здоров'я населення.

2.15. Збирати, аналізувати, тлумачити та презентувати аналітичні дані у межах компетенції.

2.16. Брати участь у розробці та впровадженні ефективних технологій мінімізації впливу факторів ризику навколишнього природного середовища з виникнення захворювань з метою створення сприятливого середовища для громадського здоров'я.

2.17. Виявляти та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між станом здоров'я населення та факторами середовища життєдіяльності.

2.18. Розробляти обґрунтовані пропозиції для органів виконавчої влади / органів місцевого самоврядування / суб'єктів господарювання різних форм власності щодо охорони здоров'я населення від шкідливого впливу на нього факторів навколишнього середовища.

2.19. Співпрацювати з екстреними службами у якості консультанта для управління наслідками надзвичайних ситуацій та брати участь у реагуванні на надзвичайні ситуації, давати рекомендації органам місцевого самоврядування щодо ефективного очищення забруднених територій та мінімізації ризиків пов'язаних з цим та розробки заходів готовності.

2.20. Виявляти не санкціоновані сміттєзвалища побутових відходів, проводити дослідження щодо їх впливу на стан здоров'я населення, давати рекомендації органам місцевого самоврядування щодо ефективного очищення території.

2.21. Забезпечувати моніторинг безпеки навколишнього середовища, праці, харчових продуктів для здоров'я населення, проводити дослідження щодо безпечності для населення та навколишнього середовища об'єктів промисловості та сільського господарства.

2.22. Оцінювати вплив та обчислювати відповідні ризики на різні групи населення, спричинений забрудненнями.

2.23. Розробляти та впроваджувати плани та стратегії для безпечного, економічно обґрунтованого та відповідного поводження із відходами для підприємств різних форм власності, а також із медичними та побутовими відходами.

2.24. Розробляти та надавати рекомендації для управління ризиками для здоров'я, що виникають внаслідок біологічних, хімічних, фізичних, радіаційних та радіологічних загроз, забруднення чи інших небезпек пов'язаних з навколишнім середовищем.

2.25. Розробляти, впроваджувати та здійснювати моніторинг програм, спрямованих на мінімізацію забруднення навколишнього середовища та робочих місць, включно із біологічними, хімічними чи фізичними загрозами.

2.26. Визначати методи для попередження, ліквідації, контролю або зменшення впливу радіологічних та інших загроз на окремих людей, групи, громади або навколишнє середовище.

2.27. Організовувати заходи із зміцнення та захисту здоров'я, у тому числі оцінювати вплив соціальних та поведінкових детермінант і скорочення нерівностей за показниками здоров'я.

- 2.28. Розробляти рекомендації з усіх питань громадського здоров'я, пов'язаних з впливом детермінант навколишнього середовища, включаючи стратегії, нормативно-правові акти, програми та плани землекористування.
- 2.29. Проводити навчальні та просвітницькі заходи щодо всіх аспектів здоров'я на робочому місці та здоров'я, пов'язаного з навколишнім середовищем.
- 2.30. Розробляти та поширювати інформаційні матеріали, спрямовані на різні групи цільового впливу, що мають на меті скорочення чи уникнення ризиків для здоров'я пов'язаних з навколишнім середовищем, а також промоцію безпечної поведінки.
- 2.31. Досліджувати і аналізувати вплив факторів навколишнього середовища на стан громадського здоров'я населення громади та розробляти і запроваджувати заходи громадського здоров'я з мінімізації їх негативного впливу.
- 2.32. Досліджувати і аналізувати зв'язок факторів навколишнього середовища на епідеміологію захворюваності та смертності населення в наслідок основних неінфекційних захворювань та розробляти і запроваджувати заходи громадського здоров'я з мінімізації їх негативного впливу.
- 2.33. Використовувати методи біостатистики для аналізу впливу факторів навколишнього середовища на стан здоров'я населення з метою отримання доказів про зв'язок здоров'я населення та стану навколишнього середовища.
- 2.34. Забезпечувати ведення документації та представлення інформації - звітів про стану навколишнього середовища та його впливу на стан громадського здоров'я населення громади.
- 2.35. Використовувати сучасні технології інформаційного забезпечення управління та забезпечувати ефективну роботу з засобами масової інформації.
- 2.36. Забезпечувати ефективну комунікацію із цільовими групами інформаційного впливу з питань формування безпечного навколишнього середовища (в т. ч. ризиків для здоров'я) за допомогою сучасних засобів масової комунікації та соціального маркетингу і за допомогою сайту територіальної громади.
- 2.37. Досліджувати та аналізувати і представляти керівництву територіальної громади інформацію про потенційні загрози здоров'ю населення з боку навколишнього середовища.
- 2.38. Координувати зовнішню та внутрішню взаємодію на рівні територіальної громади з охорони навколишнього середовища.
- 2.39. Планувати та сприяти реалізації освітніх програм органами місцевого самоврядування для населення різних вікових категорій громади з питань впливу навколишнього середовища на здоров'я населення.

- 2.40. Розробляти та проводити дослідження, які ґрунтуються на існуючих доказах та доповнюють наукову базу для практики громадського здоров'я із впливу факторів навколишнього середовища на стан здоров'я населення.
- 2.41. Використовувати національні онлайн-платформи, які містять актуальну інформацію про стан довкілля «ЕкоСистема» та «ЕкоЗагроза».
- 2.42. Дотримуватись правил ділового етикету, етики та деонтології, виконувати етичний кодекс працівника громадського здоров'я України.
- 2.43. Вивчати сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом.
- 2.44. Дотримуватись в професійній діяльності правил техніки безпеки, охорони праці та протипожежного захисту.
- 2.45. Дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку.
- 2.46. Брати участь у роботі нарад на рівні територіальної громади, на яких розглядають питання що стосуються безпеки навколишнього середовища.
- 2.47. Забезпечувати зв'язок і наступність діяльності на рівні територіальної громади по забезпеченню безпеки навколишнього середовища, збереженню та зміцненню здоров'я населення.
- 2.48. Застосовувати державну мову її під час виконання службових обов'язків відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».
- 2.49. Здійснювати особистий безперервний професійний розвиток та удосконалювати свій професійний рівень.

3. Права

- 3.1. Отримувати необхідну для виконання обов'язків статистичну, інструктивну та методичну інформацію.
- 3.2. Має право доступу на територію підприємств, закладів та установ усіх форм власності на території громади.
- 3.3. Брати участь у роботі нарад на різних рівнях управління на яких розглядаються питання, що пов'язані із громадським здоров'ям населення громади та обговоренням його діяльності.
- 3.4. Розробляти та впроваджувати заходи з покращення стану навколишнього середовища територіальної громади.

3.5. Щорічно підвищувати кваліфікацію як фахівця громадського здоров'я в навчальних закладах післядипломної освіти та шляхом участі в науково-практичних заходах із компенсацією витрат за відрядження.

3.6. Проходити атестацію для отримання (підвищення, підтвердження) кваліфікаційної категорії.

3.7. На правовий і соціальний захист, заохочення.

3.8. На сумісництво за спеціальністю.

3.9. На виконання наукових проектів.

3.10. Вимагати від керівництва територіальної громади забезпечення робочого місця необхідними для роботи обладнанням, устаткуванням і канцтоварами.

3.11. Представляти громаду в рішенні питань громадського здоров'я населення територіальної громади без довіреності.

4. Відповідальність

4.1. Фахівець з довкілля та здоров'я територіальної громади несе відповідальність за свою діяльність згідно з чинним законодавством України.

4.2. Критеріями оцінки діяльності фахівця з Фахівець з довкілля та здоров'я територіальної громади є показники, які визначені паспортом здоров'я територіальної громади.

4.3. Оцінку діяльності фахівця з громадського здоров'я територіальної громади здійснює голова і населення територіальної громади.

5. Повинен знати

5.1. Чинне законодавство про охорону здоров'я, громадське здоров'я, захист населення, територій, навколишнього природного середовища від надзвичайних ситуацій та нормативно-правові акти, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я та громадського здоров'я, основи медичного права.

5.2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23 травня 2017 року № 2059-VIII із змінами та доповненнями та нормативно-правові акти із захисту довкілля та природних ресурсів України.

5.3. Основи міжнародного та європейського законодавства з питань охорони навколишнього середовища.

- 5.4. Зміст адміністративно-правової охорони навколишнього природного середовища.
- 5.5. Практику застосування законодавства в межах своєї компетенції.
- 5.6. Права, обов'язки та відповідальність фахівця з громадського здоров'я територіальної громади.
- 5.7. Трудове законодавство.
- 5.8. Гігієнічні вимоги до факторів навколишнього середовища, будівель, пестицидів, полімерних, синтетичних матеріалів, препаратів побутової хімії та інше.
- 5.9. Специфічні для гігієни методи дослідження та контролю факторів навколишнього середовища і здоров'я населення.
- 5.10. Методичні підходи до виявлення зв'язку між станом здоров'я та факторами навколишнього середовища.
- 5.11. Детермінанти навколишнього середовища, які негативно впливають на стан громадського здоров'я населення громади та шляхи мінімізації їх негативного впливу.
- 5.12. Зв'язок стану громадського здоров'я населення із біологічними, соціальними, економічними, культурними, фізичними та іншими детермінантами його формування.
- 5.13. Тактику дій по збереженню здоров'я населення територіальної громади в умовах надзвичайних ситуацій навколишнього середовища.
- 5.14. Методики розробки і впровадження стратегій, програм, заходів із захисту здоров'я населення, з метою відображення інформації щодо: пропозицій/гіпотез про причини та/або фактори ризику захворювання, пов'язаного з навколишнім середовищем, проведення відповідного аналізу, розслідування та наданими за його результатами рекомендаціями.
- 5.15. Протокол дослідження, що ґрунтується на підходах, які відповідають досліджуваній проблемі в сфері громадського здоров'я.
- 5.16. Технології проведення епідеміологічних дослідження та методи інтерпретації і представлення їх результатів.
- 5.17. Варіанти втручання з доведеною ефективністю у відповідь на загрози навколишнього середовища громадському здоров'ю.
- 5.18. Методи збору та інтерпретації даних моніторингу факторів навколишнього середовища.

5.19. Порядок ведення моніторингу стану довкілля територіальної громади.

5.20. Інструменти та плани готовності та реагування у сфері громадського здоров'я для управління наслідками надзвичайних ситуацій біологічного, хімічного, фізичного, радіаційного та радіологічного характеру.

5.21. Методологію використання національних онлайн-платформ, які містять актуальну інформацію про стан довкілля «Еко Система» та «Еко Загроза».

5.22. Порядок ведення моніторингу стану довкілля територіальної громади. документації та представлення інформації щодо стану громадського здоров'я населення громади. 5.18. Технології інформаційного забезпечення управління, форми та методи роботи з засобами

5.23. Підходи до ефективного ведення комунікації з питань впливу довкілля на стан здоров'я (в т. ч. ризиків для здоров'я) з громадськістю, науковою та політичною спільнотами за допомогою сучасних засобів масової комунікації та соціального маркетингу, організацію сайту системи громадського здоров'я.

5.24. Критерії оцінки джерел інформації про потенційні загрози навколишнього середовища на здоров'я населення.

5.25. Основи стратегічного та поточного планування по навколишнього середовища, як фактору збереження та зміцнення здоров'я населення територіальної громади.

5.26. Методологію визначення детермінант негативного та позитивного впливу навколишнього середовища на стан громадського здоров'я населення територіальної громади.

5.27. Правила користування персональним комп'ютером, принципи збереження конфіденційності інформації.

5.28. Правила ділового етикету, етики та деонтології, етичний кодекс працівника громадського здоров'я України.

5.29. Сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом.

5.30. Правила техніки безпеки, охорони праці та протипожежного захисту.

5.31. Правила внутрішнього трудового розпорядку.

5.32. Нормативні акти щодо безперервного професійного розвитку працівників системи громадського здоров'я, зокрема підготовки, підвищення кваліфікації та атестації працівників.

5.33. Повинен володіти державною мовою відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

6. Кваліфікаційні вимоги

6.1. Фахівець з довкілля та здоров'я вищої кваліфікаційної категорії: вища освіта другого рівня (магістр) спеціальності «Громадське здоров'я» галузі знань «Охорона здоров'я». Наявність посвідчення про присвоєння (підтвердження) вищої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за фахом - понад 10 років.

6.2. Фахівець з довкілля та здоров'я I кваліфікаційної категорії: вища освіта другого рівня (магістр) спеціальності «Громадське здоров'я» галузі знань «Охорона здоров'я». Наявність посвідчення про присвоєння (підтвердження) I кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за фахом понад 7 років

6.3. Фахівець з довкілля та здоров'я II кваліфікаційної категорії: вища освіта другого рівня (магістр) спеціальності «Громадське здоров'я» галузі знань «Охорона здоров'я». Наявність посвідчення про присвоєння (підтвердження) II кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за фахом - понад 5 років.

6.4. Фахівець з довкілля та здоров'я: вища освіта другого рівня (магістр) спеціальності «Громадське здоров'я» галузі знань «Охорона здоров'я». Без вимог до стажу роботи.

7. Взаємовідносини (зв'язки) за професією, посадою

7.1. Підпорядкований голові територіальної громади.

7.2. Працює в тісному зв'язку з керівництвом територіальної громади, керівниками підприємств, закладів та установ, які працюють на території громади, Департаментом захисту довкілля та адаптації до зміни клімату, громадськими організаціями, які діють на території громади, засобами масової інформації, які висвітлюють питання стану навколишнього середовища та здоров'я населення, закладами підвищення кваліфікації працівників системи громадського здоров'я.

7.3. У разі короткотермінової відсутності фахівця з довкілля та здоров'я його обов'язки виконує особа, яка є резервом на цю посаду.

З посадовою інструкцією ознайомлений: «   » _____ 202 .... р.

Підпис _____ ініціали, прізвище

Візування:

Посадова інструкція № .... (місце складання)

